

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

pro školní rok 2023/2024

„ZAHRADA CTNOSTÍ“

OBSAH

1. Identifikační údaje

- Název programu a školy

- Kontaktní informace
- 2. Charakteristika a umístění školní družiny**
 - Popis lokality a prostředí školy
 - Charakteristika školní družiny
- 3. Materiální zabezpečení**
- 4. Provoz školní družiny**
 - Provozní doba a termíny
 - Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
- 5. Personální podmínky**
 - Popis personálního obsazení
- 6. Cíle školního vzdělávacího programu družiny**
 - Seznam cílů školního vzdělávacího programu
- 7. Podmínky pro činnost žáků se SVP a žáků MN**
 - Integrace a podpora specifických potřeb
- 8. Podmínky přijímání uchazečů a průběhu a ukončení vzdělávání**
 - Kritéria a procesy přijímání a ukončení
- 9. Organizace a formy vzdělávání ve školní družině**
 - Typy činností a jejich organizace
- 10. Metody práce**
 - Přehled využívaných vzdělávacích metod
- 11. Klíčové kompetence**
 - Popis rozvíjených kompetencí
- 12. Obsah vzdělávání**
 - Detailní popis obsahu vzdělávání rozdělený do pěti oblastí
- 13. Tématický plán školní družiny „Zahrada ctností“**
 - Měsíční témata a přidružené aktivity
- 14. Délka vzdělávání**
 - Trvání a flexibilita programu

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název vzdělávacího programu: „Zahrada ctností“

Název školy: **Vzdělávací centrum a základní škola Sofie, s.r.o.**

IČO: 11967552

RED IZO školy: 691016500

IZO: 181135728

Zřizovatel:

Vzdělávací centrum a základní škola Sofie, s.r.o.

Sídlo školy: Bulharská 372/8, 787 01 Šumperk

Jméno ředitelky: Mgr. Zuzana Stonová

Kontakty:

Tel: 603 898 676

Email: stonova@skola-sofie.cz

Vedoucí školná družiny:

Mgr. Petra Zsáková, Dis.

Tel.: 722 263 300

Email: zsakova@skola-sofie.cz

2. CHARAKTERISTIKA A UMÍSTĚNÍ ŠD

Základní škola Sofie je umístěna v srdci historického centra města Šumperka na adrese Bulharská 372/8 (ZÁMEČEK). Prostory školy sdílí se Střední školou řemesel, Šumperk, Dětským Klíčem a SVP Dobrá Vyhlička, přičemž většina pronajatých prostor se nachází na 1. patře budovy. Školní družina disponuje vlastní třídou a při pořádání kroužků využívá další prostory základní školy, včetně tělocvičny. Děti zapojené do programu školní družiny mají možnost trávit odpolední čas také v okolí školy, zejména v přílehlých parcích a na hřišti, které jsou součástí školního areálu.

Školní družina ZŠ Sofie je určena pro žáky této školy a poskytuje jim možnost kvalitního trávení volného času prostřednictvím různých zájmových aktivit. Mezi ně patří wellbeing, odpočinek, příprava na vyučování, tvořivé dílny, relaxační činnosti, kroužky, spontánní aktivity a pobyt venku.

Hlavním úkolem ŠD je posilování a upevňování klíčových dovedností podle individualit každého dítěte. Rozvíjíme schopnost komunikovat, spolupracovat, respektovat se navzájem. Vytváříme prostředí, které je inspirativní, kde mohou děti rozvíjet jak svoji kreativitu, tak jedinečnost. Atmosféra školy i školní družiny je utvářena převážně nesoutěžními aktivitami, přičemž k dosažení tohoto cíle směřuje výchova ke ctnostem, které jsou klíčovou součástí programu školní družiny.

3. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Ve školní družině mají žáci k dispozici volně dostupné papíry na malování, pastelky, velmi dobře vybavenou knihovnu, stolní hry, puzzle, lego duplo, lego, velké papírové kostky na stavění, stolní fotbal,

základní sportovní vybavení (švihadla, měkké míče, ping pong), divadelní kostýmy, hudební nástroje, včetně klavíru.

V rámci družiny máme relaxační a klidovou zónu vybavenou gaučem, polštářky. V případě zájmu si mohou vypůjčit deky.

4. PROVOZ ŠD

Provozní doba družiny je každý den od 7.00 – 8.00 a od 12.30 – 16 hod. Pro školní rok 2023/2024 začíná ŠD provoz dnem 4.9. 2023 a končí 28.6. 2024.

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví je stanoveno vnitřním řádem školní družiny.

5. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Personální obsazení školní družiny zahrnuje jednu hlavní vychovatelku, druhou vychovatelku a částečně i asistentku pedagoga. Všechny jsou důkladně seznámeny s koncepcí a vizí školy.

6. CÍLE ŠVP DRUŽINY:

- Poskytnout žákům prostor pro odreagování a uvolnění.
- Podporovat rozvoj samostatnosti a schopnost spolupracovat v kolektivu.
- Rozvíjet emoční inteligenci prostřednictvím výchovy ke ctnostem.
- vést žáky k smysluplnému využívání volného času.
- Přispívat k udržení fyzického a psychického zdraví.
- Vytvářet pozitivní vztah k přírodě a živým organismům.
- Prohlubovat všeobecný přehled skrze hry.
- Tvorba kreativního a stimulujícího prostředí.
- Zvyšovat odolnost a zdraví dětí.
- Zajistit pravidelný pohyb na čerstvém vzduchu.

7. PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Ve školní družině respektujeme individualitu každého dítěte a usilujeme o vytvoření prostředí podporujícího všestranný rozvoj. Spolupracujeme s rodiči a školou, a v případě účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadaných dětí také s Pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími odbornými pracovišti, aby byly podmínky pro jejich účast optimálně nastaveny.

8. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PRŮBĚHU A UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Účastníci jsou do školní družiny (ŠD) přijímáni na základě informací uvedených v přihlášce do školní družiny. O přijetí či nepřijetí rozhoduje ředitelka školy. Vzdělávání ve ŠD může být ukončeno na písemnou žádost zákonného zástupce účastníka, nebo může být ukončeno rozhodnutím ředitelky školy na základě písemného návrhu vychovatelky či vychovatele ŠD z důvodů porušení Vnitřního řádu ŠD nebo Školního řádu ZŠ Sofie.

Platba za školní družinu je součástí měsíčního poplatku za školné.

9. ORGANIZACE A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠD

Pravidelná činnost – Činnosti účastníků jsou plánovány podle týdenního rozvrhu a zahrnují tvořivé aktivity, pohybově-dramatické hry, hudební hry, pohybové hry ve tělocvičně či venku, výchovu ke ctinostem, relaxační techniky a výtvarné aktivity.

Příležitostná činnost – Výchovná, vzdělávací a zájmová činnost organizovaná nepravidelně podle možností školní družiny, jako jsou besídky, divadelní představení, návštěvy muzeí a další.

Spontánní činnost – Průběžné aktivity a volné hry účastníků.

Výchovně vzdělávací činnost školní družiny mimo vyučování se zaměřuje především na odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Odpočinkové činnosti jsou zaměřeny na odstranění únavy a zařazují se do denního režimu převážně po obědě a dle potřeby i během odpoledne. Rekreační činnosti jsou určeny pro regeneraci sil a obvykle zahrnují aktivnější odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky. Zájmové činnosti podporují rozvoj osobnosti žáků, umožňují seberealizaci a kompenzaci případných školních neúspěchů, stejně jako rozvoj pohybových a dalších dovedností. Tyto aktivity mohou být jak řízené, tak spontánní, a mohou probíhat individuálně nebo v kolektivu.

10. METODY PRÁCE

- **Vyprávění**
Sdílení příběhů a zkušeností, které podporují jazykové dovednosti a fantazii.
- **Diskuse**
Interaktivní dialogy, které rozvíjejí kritické myšlení a schopnost argumentace.
- **Četba**
Podpora čtenářských dovedností a lásky k literatuře.
- **Výtvarné a tvořivé aktivity**
Rozvoj kreativity a manuálních dovedností prostřednictvím uměleckého vyjádření.
- **Hudební hry**
Zlepšování hudebního cítění a týmové spolupráce.
- **Pohybové hry**
Podpora fyzické zdatnosti a koordinace.
- **Dramatické hry**
Rozvoj představitivosti a sociálních dovedností.

- **Hry v přírodě**
Spojení s přírodou a vzdělávání v ekologickém duchu.
- **Výlety**
Rozšíření obzorů a praktické poznávání světa.
- **Kultura**
seznámení s uměleckými a kulturními tradicemi.

11. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Vzdělávací cíle školní družiny jsou transformovány do rozvíjených kompetencí, které účastníky vybavují prakticky využitelnými dovednostmi. **Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny následující klíčové kompetence:**

Kompetence k učení – schopnost efektivně se učit a adaptovat nové informace.

Kompetence k řešení problémů – zlepšování schopnosti identifikovat problémy a hledat jejich řešení.

Komunikativní kompetence – rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních dovedností.

Sociální a občanské kompetence – podpora schopnosti fungovat v sociálních skupinách a aktivně se účastnit občanského života.

Pracovní kompetence – příprava na pracovní prostředí a zodpovědnost.

Kompetence k trávení volného času – schopnost smysluplně a aktivně využívat volný čas.

Tyto kompetence navazují na cíle stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a jsou důležité pro celkový rozvoj žáků.

KOMPETENCE K NAPLNĚNÍ VOLNÉHO ČASU

Účastníci účelně využívají svůj volný čas, rozvíjejí své zájmy prostřednictvím individuálních i organizovaných aktivit, které si sami vybírají. Díky těmto činnostem si osvojují schopnost aktivně a smysluplně trávit volný čas, což jim slouží jako účinná kompenzace psychické zátěže způsobené školními povinnostmi. Také se učí odmítat nevhodné nabídky pro trávení volného času, což podporuje jejich celkový osobní rozvoj.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Účastník se dorozumívá kultivovaným způsobem, je schopen aktivně naslouchat ostatním a efektivně zvládá mimoslovní aspekty komunikace. Komunikuje s okolím bez ostychu. Svá myšlení, sdělení, otázky a odpovědi formuluje pomocí vhodně sestavených vět. Účastník také vyjadřuje své vlastní názory a umí si selektivně vybírat relevantní informace z dostupných mediálních zdrojů.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Účastník se učí problém nejen pochopit, ale také přemýšlí o jeho příčinách. Je si vědom, že vyhýbání se problémům nevede k jejich řešení, a proto se učí aktivně hledat způsoby, jak problémy řešit. Umí obhájit svá rozhodnutí a je si vědom jejich důsledků. Rozlišuje mezi správnými a špatnými rozhodnutími a čerpá poučení z vlastních chyb. Účastník také dokončuje započaté činnosti, což přispívá k posílení jeho vůle a vytrvalosti.

KOMPETENCE OBČANSKÁ A PRACOVNÍ

Účastník rozpoznává nespravedlnost, šikanu a agresivitu a umí se jim efektivně bránit. Je si vědom svých práv i práv ostatních a chová se zodpovědně s ohledem na zdraví své i druhých. Podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí. Osvojuje si pracovní návyky, dodržuje pravidla bezpečnosti a bezpečně používá materiály, nástroje a vybavení ŠD. Respektuje kulturní hodnoty svého národa, etnika a sociální skupiny.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ

Účastník respektuje dohodnutá pravidla, efektivně spolupracuje v týmu a je si vědom své role i rolí ostatních. Rozvíjí schopnosti plánování a organizace, odhaduje rizika svých nápadů a je si vědom, že za své činy nese odpovědnost a důsledky. Zvládá základní hygienické návyky a pravidla společenského chování.

KOMPETENCE K UČENÍ

Účastník uplatňuje své zkušenosti v praktických situacích, dokončuje započatou práci a kriticky ji hodnotí. Klade si otázky a hledá na ně odpovědi. Získává vědomosti z různých zdrojů, které nabízí současný svět, a dává získané poznatky do souvislostí. Rozvíjí své kritické myšlení.

12.OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah vzdělávání školní družiny částečně navazuje na Školní vzdělávací program školy a je strukturován do tematických celků, které reflektují Rámcový vzdělávací program pro 1. stupeň základní školy.

Obsah vzdělávání je rozdělen do pěti oblastí:

Místo, kde žijeme

Poznávání nejbližšího okolí školy a družiny, orientace v prostoru a čase, odhad vzdáleností. Bezpečnostní aspekty cesty do školy a během vycházek, dopravní výchova.

(Kompetence: činnostní, občanské)

Lidé kolem nás

Osvojování správného chování a vystupování, soužití v kolektivu třídy a družiny, na ulici, základy mezilidské komunikace, včetně komunikace s lidmi s různými postiženími, pomoc druhým, slušná mluva a základy společenského chování, prevence šikany a patologických jevů, rozvoj charakterových vlastností.

(Kompetence: k řešení problémů, komunikativní, sociální)

Lidé a čas

Budování a dodržování správného denního režimu, vytváření pravidelných návyků, umění efektivně využít svůj volný čas.

(Kompetence: k trávení volného času)

Rozmanitost přírody

Vycházky a pobyt v přírodě, pozorování přírodních změn, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova, ochrana přírody, pravidla chování v přírodě.

(Kompetence: k učení)

Člověk a jeho zdraví

Poznávání sebe sama, informace o zdraví a nemocích, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, informace o úrazech a první pomoci, vzdělávání o správném pitném režimu a vhodné skladbě jídelníčku. Besedy na tato témata.

(Kompetence: komunikativní, sociální, interpersonální).

13. TÉMATICKÝ PLÁN ŠKOLNÍ DRUŽINY „Zahrada ctností“

Program je založen na konceptu Výchovy ke ctnostem, kde každý měsíc je věnován rozvíjení jedné specifické kvality prostřednictvím tematicky zaměřených aktivit, výtvarných a tvořivých činností, knih a písni. Každý měsíc obsahuje společný projekt a také prostor pro individuální výtvarné vyjádření.

Září: Samostatnost

Umění postarat se sám o sebe, schopnost něco vykonat nezávisle. Adaptace na školní prostředí, pravidla družiny a pobytu venku. Podpora pořádku, samostatného přípravy a sebeorganizace. Diskuse a aktivity na téma samostatnosti. Co jsem se v poslední době naučil sám? Co bych chtěl zvládnout? Čím moje samostatnost prospívá ostatním?

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba pohádek, zpívání – A já sám, Samostatný já už jsem.

Muzikoterapie, deskové společné hry, při kterých se poznáváme navzájem.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z přírodnin, pobyt venku a vycházky do okolí, opékání na ohni.

Říjen: Vlastenectví

Láska a úcta k vlasti, hrdost na její kulturu a dědictví. Povídaní o národních symbolech, vynálezech a významných osobnostech. Četba českých pověstí, učení státní hymny a diskuse o hrdosti na vlast.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba českých pověstí – O praotci Čechovi, zpívání – Chválím tě země má, Stromy vysoké muzikoterapie, deskové společné hry, poznáváme Česko, povídání o českých tradicích.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z recyklovaných materiálů, pobyt venku, sbírání přírodnin a následné tvoření.

Listopad: Sebeláska

Důležitost sebepřijetí a pochopení vlastní hodnoty. Rozlišování mezi sebeláskou a sobectvím. Aktivity zaměřené na osobní reflexi a sebepřijetí. Jaký je rozdíl mezi sebeláskou a sobectvím? Proč je důležité mít se rád? Čeho si na sobě cením? Co pro sebe můžu udělat, aby mi bylo dobře? Přijímám své chyby?

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Každý den relaxace podle karet. Hledání prostoru sám v sobě, kde je mi dobře. Četba pohádek s tématem spravedlnosti – sv. Martin, zpívání – Listopadová, Podzimní, muzikoterapie, deskové společné hry, logické hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z papíru, výtvarné techniky, pobyt venku a vycházky do okolí.

Prosinec: Štědrost

Ochota sdílet a dávat. Povídání o štědrosti ve světle vánočních tradic, příprava na advent, a tvorba malých dárků.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba vánočního příběhu – Chlapec, který spadl z nebe, příprava na advent, zpívání koled – Dárky, Hádej, Panna na oslu jede.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatizace vánočního příběhu, tvoření klipu, vytvoření malých dárečků, pobyt venku a vycházky do okolí, společné tvoření se středoškoláky.

Leden: Přátelství

Význam a hodnota přátelství. Diskuse o tom, co přátelství ohrožuje a jak být dobrým přítelem. Činnosti zaměřené na sdílení a spolupráci.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba knihy Kosprd a Telecí, zpívání Přátelství je jako zlatá brána, Zvedni na pozdrav ruku, muzikoterapie, deskové společné hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření ze sněhu, ledové obrázky, pobyt veku a vycházky do okolí, sáňkování, bruslení.

Únor: Trpělivost

Význam a praxe trpělivosti ve vztazích a běžném životě. Hry a činnosti zaměřené na rozvoj trpělivosti a respektu.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba pohádek, příběh pana Tydýta, zpívání, muzikoterapie, deskové společné hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z papíru – origami, pobyt veku a vycházky do okolí.

Březen: Respekt

Učení se, jak přijímat druhé bez hodnocení. Diskuse o hranicích, respektování potřeb ostatních a o rozvoji vzájemného respektu.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba – dokončení Heidy, děvčátko z hor, zpívání – písnička ctnosti Respekt, muzikoterapie, deskové a společné hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, vynášení Morany – vyrábění, tvoření z proutků, malování ptáčků, práce na zahradě, přespávání ve škole.

Duben: Tvořivost

Podpora kreativního myšlení a schopnosti inovace. Tvořivé projekty, umělecké činnosti a návštěvy kulturních institucí. Při které činnosti můžu uplatnit své řešení nebo nápad? Co se mi v poslední době povedlo?

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba Anna ze zeleného domu, zpívání – Abeceda, Malování, Tvořivost, bubnování a hry s rytmem, rýmování, vytvoření krátkého filmu, výzdoba chodby - les.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z hlíny, návštěva muzea a galerie, velikonoční hra, opékání na ohni.

Květen: Spolehlivost

Důležitost dodržování slibů a závazků. Aktivity na téma spolehlivosti a důvěry, zahrnující týmové hry a projekty.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba pohádek o stromech, zpívání – Spolehlivost, Dělání, muzikoterapie, deskové společné hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z látek a vln, sbírání léčivých bylin, vaření čaje na ohni, výlet vlakem do Bludova.

Červen: Vytrvalost

Schopnost dojít cíle a překonávat překážky. Diskuse a činnosti zaměřené na rozvoj vytrvalosti a překonávání výzev.

Činnosti odpočinkové a relaxační:

Četba – Ema a kouzelná kniha, zpívání – Stromy, Vytrvalost, muziko-hrátka, deskové společné hry.

Činnosti zájmové:

Hry dle výběru dětí, skákání přes švihadlo, běhání na čas, míčové a pohybové hry, dramatické hry, tvoření z papíru, tvoření venku Land Art, pobyt veku a vycházky do lesa, výlet na hory.

14. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program školní družiny je stanoven na dobu jednoho roku a je koncipován jako rámcový, což umožňuje kreativně reagovat na změny podmínek a flexibilně propojovat či přesouvat témata během celé školní docházky. Aktivity programu nejsou věkově omezeny, takže lze vybírat činnosti dle aktuálního složení účastníků. Program je doplněn ročním plánem a činnost probíhá od září do června, založena na dobrovolnosti.

Tento plán poskytuje širokou škálu aktivit napříč různými oblastmi rozvoje, zahrnující odpočinkové, zájmové i vzdělávací činnosti, které jsou přizpůsobeny aktuálním potřebám a zájmům dětí. Během školního roku je možné jej modifikovat.